

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 23ης Μαρτίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Ειδικοί φόροι κατανάλωσης – Οδηγία 2008/118/ΕΚ – Άρθρο 16, παράγραφος 1 – Άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης – Διαδοχικά μέτρα αναστολής – Ποινικός χαρακτήρας – Άρθρα 48 και 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αρχή του τεκμηρίου αθωότητας – Αρχή ne bis in idem – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-412/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunalul Satu Mare (περιφερειακό δικαστήριο Satu Mare, Ρουμανία) με απόφαση της 9ης Ιουνίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Ιουλίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Dual Prod SRL

κατά

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca – Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Λυκούργο (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin και O. Spineanu-Matei, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. M. Collins

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Dual Prod SRL, εκπροσωπούμενη από τους D. Pătrăuș, A. Șandru και T.D. Vidrean-Cărușan, avocați,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Gane και A. Wellman,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την G. Galluzzo, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. Armenia και J. Jokubauskaitė,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Οκτωβρίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118/EK του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ (ΕΕ 2009, L 9, σ. 12), καθώς και του άρθρου 48, παράγραφος 1, και του άρθρου 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Dual Prod SRL και της Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca – Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate (περιφερειακής γενικής διευθύνσεως δημοσίων οικονομικών του Cluj-Napoca – περιφερειακής επιτροπής αδειοδότησης των προϊόντων που υπόκεινται σε εναρμονισμένο ειδικό φόρο κατανάλωσης, Ρουμανία) με σκοπό ιδίως την ακύρωση της αποφάσεως με την οποία η τελευταία ανέστειλε την άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, την οποία κατείχε η Dual Prod.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 της οδηγίας 2008/118 είχαν ως εξής:
 - «(15) Δεδομένου ότι πρέπει να πραγματοποιούνται έλεγχοι στις μονάδες παραγωγής και αποθήκευσης, ώστε να διασφαλίζεται η είσπραξη της φορολογικής οφειλής, είναι απαραίτητο να διατηρηθεί ένα καθεστώς αποθήκευσης που να υπόκειται σε έγκριση εκ μέρους των αρμόδιων αρχών, προκειμένου να διευκολύνονται οι έλεγχοι αυτοί.
 - (16) Θα πρέπει επίσης να καθοριστούν οι υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι εγκεκριμένοι αποθηκευτές και οι επαγγελματίες που δεν έχουν την ιδιότητα του εγκεκριμένου αποθηκευτή.»

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής όριζε τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται άμεσα ή έμμεσα στην κατανάλωση των κάτωθι προϊόντων (εφεξής: προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης):

[...]

β) αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά που εμπίπτουν στις οδηγίες 92/83/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά (ΕΕ 1992, L 316, σ. 21)] και 92/84/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την προσέγγιση των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης για τα αλκοολούχα ποτά και την αλκοόλη (ΕΕ 1992, L 316, σ. 29)],

[...]».

5 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας προέβλεπε τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας και των διατάξεων εφαρμογής της, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. “εγκεκριμένος αποθηκευτής”: φυσικό ή νομικό πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, στο πλαίσιο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του, να παράγει, να μεταποιεί, να κατέχει, να παραλαμβάνει ή να αποστέλλει υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα τα οποία τελούν υπό καθεστώς αναστολής του φόρου σε φορολογική αποθήκη,

[...]

7. “καθεστώς αναστολής”: φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην παραγωγή, τη μεταποίηση, την κατοχή ή τη διακίνηση υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων τα οποία δεν καλύπτονται από τελωνειακή διαδικασία αναστολής ή τελωνειακό καθεστώς αναστολής αλλά τελούν σε αναστολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης.

[...]

11. “φορολογική αποθήκη”: τόπος όπου υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα παράγονται, μεταποιούνται, κατέχονται, παραλαμβάνονται ή αποστέλλονται υπό καθεστώς αναστολής από εγκεκριμένο αποθηκευτή στο πλαίσιο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του, υπό ορισμένους όρους που καθορίζουν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η φορολογική αποθήκη.»

6 Κατά το άρθρο 15 της ίδιας οδηγίας:

«1. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει τους δικούς του κανόνες σχετικά με την παραγωγή, τη μεταποίηση και την κατοχή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων, με την επιφύλαξη της παρούσας οδηγίας.

2. Η παραγωγή, η μεταποίηση και η κατοχή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων, όταν δεν έχει καταβληθεί ο ειδικός φόρος κατανάλωσης, λαμβάνουν χώρα σε φορολογική αποθήκη.»

7 Το άρθρο 16 της οδηγίας 2008/118 είχε ως εξής:

«1. Η σύσταση και λειτουργία μιας φορολογικής αποθήκης από εγκεκριμένο αποθηκευτή προϋποθέτει την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους όπου ευρίσκεται η φορολογική αποθήκη.

Η άδεια υπόκειται σε προϋποθέσεις που δικαιούνται να ορίζουν οι αρχές προκειμένου να προλαμβάνεται οποιαδήποτε φοροδιαφυγή ή κατάχρηση.

2. Ο εγκεκριμένος αποθηκευτής υποχρεούται:

[...]

β) να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που ορίζει το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται η φορολογική αποθήκη,

[...]

δ) να εισάγει στη φορολογική αποθήκη του και να προβαίνει στη λογιστική εγγραφή, με την περάτωση της διακίνησης, όλων των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων τα οποία διακινούνται υπό καθεστώς αναστολής, εκτός εάν εφαρμόζεται το άρθρο 17 παράγραφος 2,

ε) να αποδέχεται κάθε έλεγχο ή απογραφή των αποθεμάτων.

[...]»

Το ρουμανικό δίκαιο

8 Το άρθρο 364, παράγραφος 1, στοιχείο d, του *Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal* (νόμου 227/2015 περί φορολογικού κώδικα), της 8ης Σεπτεμβρίου 2015 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 688 της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, στο εξής: φορολογικός κώδικας), ορίζει τα εξής:

«Η αρμόδια αρχή χορηγεί άδεια φορολογικής αποθήκης για ορισμένη εγκατάσταση μόνον εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

d) στην περίπτωση φυσικού προσώπου που θα ασκήσει τη δραστηριότητά του ως εγκεκριμένος αποθηκευτής, εφόσον δεν είναι ανίκανο προς δικαιοπραξία, δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα ή υπό όρους για τα ακόλουθα ποινικά αδικήματα:

[...]

12. τα ποινικά αδικήματα που προβλέπει ο παρών κώδικας.»

9 Το άρθρο 369, παράγραφος 3, του φορολογικού κώδικα ορίζει τα εξής:

«Κατόπιν προτάσεως των ελεγκτικών οργάνων, η αρμόδια αρχή δύναται να αναστείλει την άδεια φορολογικής αποθήκης:

[...]

b) για έναν έως δώδεκα μήνες, όταν διαπιστώνεται η τέλεση αδικήματος προβλεπόμενου στο άρθρο 452, παράγραφος 1, στοιχεία b έως e, g και i·

c) έως ότου κριθεί αμετάκλητα η ποινική υπόθεση, όταν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τα αδικήματα του άρθρου 364, παράγραφος 1, στοιχείο d·

[...]».

10 Το άρθρο 452 του φορολογικού κώδικα προβλέπει τα εξής:

«(1) Συνιστούν ποινικά αδικήματα οι ακόλουθες πράξεις:

[...]

h) η κατοχή από οποιονδήποτε εκτός φορολογικής αποθήκης ή η εμπορία στο ρουμανικό έδαφος προϊόντων τα οποία υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και σήμανση, σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο, όταν τα προϊόντα αυτά δεν φέρουν σήμανση ή έχουν σημειωθεί πλημμελώς ή με πλαστά σήματα, πέραν του ορίου των 10 000 τσιγάρων, 400 πούρων τριών γραμμαρίων, 200 πούρων άνω των τριών γραμμαρίων, ενός κιλού καπνού για κάπνισμα, 40 λίτρων αιθυλικής αλκοόλης, 200 λίτρων οινοπνευματωδών ποτών, 300 λίτρων ενδιάμεσων προϊόντων, 300 λίτρων ποτών που έχουν υποστεί ζύμωση πλην της μπίρας και των οίνων·

i) η χρήση κινητών αγωγών, ελαστικών σωλήνων ή άλλων αγωγών αυτού του είδους, η χρήση μη βαθμονομημένων δεξαμενών, και η τοποθέτηση, εμπροσθεν των μετρητών, αγωγών ή κρουνών, μέσω των οποίων μπορούν να εξαχθούν ποσότητες αλκοόλης ή αποσταγμάτων που δεν έχουν μετρηθεί από τον μετρητή.

[...]

(3) Αφού διαπιστωθεί η τέλεση των πράξεων που προβλέπονται στην παράγραφο (1), στοιχεία b) έως e), g) και i), η αρμόδια ελεγκτική αρχή διατάσσει την παύση της δραστηριότητας και τη σφράγιση της εγκατάστασης σύμφωνα με τις τεχνολογικές διαδικασίες για τη διακοπή της λειτουργίας της και διαβιβάζει την πράξη ελέγχου στη φορολογική αρχή που χορήγησε την άδεια, μαζί με την πρόταση αναστολής της άδειας φορολογικής αποθήκης.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Η Dual Prod είναι εταιρία ρουμανικού δικαίου η οποία έχει λάβει άδεια για την άσκηση δραστηριότητας στον τομέα της παραγωγής αλκοόλης και οινοπνευματωδών ποτών που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης.

- 12 Την 1η Αυγούστου 2018 διεξήχθη έρευνα στις εγκαταστάσεις της ως άνω εταιρίας.
- 13 Κατόπιν της έρευνας αυτής, κινήθηκε ποινική διαδικασία *in rem* λόγω υπονοιών τέλεσης αδικημάτων του άρθρου 452, παράγραφος 1, στοιχεία *h* και *i*, του φορολογικού κώδικα συνιστάμενων, αφενός, στην απομάκρυνση και στην κατοχή, εκτός της φορολογικής αποθήκης, ποσότητας άνω των 40 λίτρων αιθυλικής αλκοόλης με ελάχιστο αλκοολικό τίτλο 96 % κατ' όγκο και, αφετέρου, στη συναρμολόγηση σωλήνα στην εγκατάσταση παραγωγής.
- 14 Με απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2018, η αρμόδια διοικητική αρχή ανέστειλε για δώδεκα μήνες την άδεια της Dual Prod για τη λειτουργία φορολογικής αποθήκης προϊόντων υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, βάσει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο *b*, του φορολογικού κώδικα. Η αρχή αυτή ερμήνευσε τη συγκεκριμένη διάταξη υπό την έννοια ότι επιτρέπει την αναστολή της άδειας βάσει απλών ενδείξεων τέλεσης ποινικών αδικημάτων σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα.
- 15 Στις 13 Δεκεμβρίου 2019 το Curtea de Apel Oradea (εφετείο Oradea, Ρουμανία), το οποίο επιλήφθηκε της προσφυγής που άσκησε η Dual Prod κατά της αποφάσεως της 5ης Σεπτεμβρίου 2018, μείωσε τη διάρκεια της αναστολής αυτής σε οκτώ μήνες, αφού έκρινε ότι η επιβολή της προβλεπόμενης στο άρθρο 369, παράγραφος 3, στοιχείο *b*, του φορολογικού κώδικα αναστολής μέγιστης διάρκειας ήταν προδήλως δυσανάλογη. Η αναστολή εκτελέστηκε πλήρως.
- 16 Κατόπιν απαγγελίας κατηγοριών σε βάρος της Dual Prod, στις 21 Οκτωβρίου 2020, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας η οποία είχε κινηθεί μετά την έρευνα της 1ης Αυγούστου 2018, η αρμόδια διοικητική αρχή ανέστειλε εκ νέου, δυνάμει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο *c*, του φορολογικού κώδικα, την άδεια της Dual Prod για τη λειτουργία φορολογικής αποθήκης προϊόντων υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, μέχρι την περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Η Dual Prod προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του Tribunalul Satu Mare (περιφερειακού δικαστηρίου Satu Mare, Ρουμανία).
- 17 Το δικαστήριο αυτό παρατηρεί ότι η οδηγία 2008/118 περιέχει γενικές διατάξεις που αφορούν την αδειοδότηση των φορολογικών αποθηκών. Εξ αυτού συνάγει ότι οι αρχές του τεκμηρίου αθωότητας και *ne bis in idem*, που κατοχυρώνονται στο άρθρο 48, παράγραφος 1, και στο άρθρο 50 του Χάρτη, μπορούν να είναι λυσιτελείς εν προκειμένω.
- 18 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας ενδεχομένως δεν επιτρέπει σε διοικητική αρχή να αναστείλει, επ' άοριστον, την άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, την οποία κατέχει ένα νομικό πρόσωπο, για τον λόγο και μόνον ότι υφίστανται ενδείξεις για την εκ μέρους του προσώπου αυτού τέλεση αδικήματος, και μάλιστα πριν το δικαστήριο αποφανθεί αμετάκλητα επί της ενοχής του.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, αφενός, ότι η αναστολή της άδειας που χορηγήθηκε στην Dual Prod φαίνεται να υποδηλώνει ότι η εταιρία αυτή θεωρείται ένοχη και, αφετέρου, ότι η ποινική διαδικασία εκκρεμεί πλέον πάνω από τρία έτη.
- 20 Όσον αφορά, δεύτερον, την αρχή *ne bis in idem*, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν συνάδει με το άρθρο 50 του Χάρτη η επιβολή σε νομικό πρόσωπο, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, δύο κυρώσεων του ίδιου είδους στο πλαίσιο φορολογικής διαδικασίας, για τον λόγο και μόνον ότι έχει φθάσει σε ορισμένο στάδιο μια παράλληλη ποινική διαδικασία.

- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunalul Satu Mare (περιφερειακό δικαστήριο Satu Mare) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη που κατοχυρώνει την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, σε συνδυασμό με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118, την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομική κατάσταση, όπως η προκειμένη, κατά την οποία μπορεί να διαταχθεί το διοικητικό μέτρο της αναστολής της άδειας άσκησης της δραστηριότητας παραγωγού αλκοόλης απλώς και μόνον βάσει τεκμηρίων τα οποία αποτελούν αντικείμενο εκκρεμούς ποινικής έρευνας, χωρίς να έχει προηγηθεί η έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής ποινικής απόφασης;
- 2) Έχει το άρθρο 50 του Χάρτη που κατοχυρώνει την αρχή *ne bis in idem*, σε συνδυασμό με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118, την έννοια ότι αντιτίθεται σε νομική κατάσταση, όπως η προκειμένη, η οποία συνεπάγεται την επιβολή σε βάρος του ίδιου προσώπου, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, δύο κυρώσεων του ίδιου είδους (την αναστολή της άδειας άσκησης της δραστηριότητας παραγωγού αλκοόλης), οι οποίες διαφέρουν μόνον ως προς τη διάρκεια των κυρώσεων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 22 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη, όσον αφορά τη δράση των κρατών μελών, ορίζεται στο άρθρο 51, παράγραφος 1, το οποίο προβλέπει ότι οι διατάξεις του Χάρτη απευθύνονται στα κράτη μέλη μόνον όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, η διάταξη δε αυτή επιβεβαιώνει την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην έννομη τάξη της Ένωσης έχουν εφαρμογή σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, πλην όμως όχι πέραν αυτών [απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982), σκέψη 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 23 Εν προκειμένω, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, παράλληλα με την κίνηση ποινικής διαδικασίας *in rem* κατόπιν έρευνας στις εγκαταστάσεις της Dual Prod, η αρμόδια διοικητική αρχή ανέστειλε για δώδεκα μήνες, δυνάμει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο b, του φορολογικού κώδικα, τη χορηγηθείσα στην εταιρία αυτή άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης. Η αναστολή αυτή μειώθηκε σε οκτώ μήνες, κατόπιν προσφυγής που άσκησε η Dual Prod. Μετά το πέρας της αναστολής αυτής, η εν λόγω διοικητική αρχή ανέστειλε εκ νέου επ' αόριστον, δυνάμει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο c, του φορολογικού κώδικα, την ίδια άδεια για τον λόγο ότι είχαν απαγγελθεί σε βάρος της Dual Prod κατηγορίες στο πλαίσιο ποινικής δίωξης ασκηθείσας εις βάρος της κατόπιν έρευνας στις εγκαταστάσεις της.
- 24 Επομένως, τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής συνδέονται με προβαλλόμενες παραβάσεις των υποχρεώσεων που επιβάλλονται, από τη ρουμανική νομοθεσία, στους κατόχους άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, προκειμένου να προλαμβάνεται οποιαδήποτε φοροδιαφυγή ή κατάχρηση.

- 25 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/118, σκοπός της οποίας είναι η θέσπιση εναρμονισμένου γενικού καθεστώτος των ειδικών φόρων κατανάλωσης, η πρόληψη της φοροδιαφυγής και των καταχρήσεων συνιστά κοινό σκοπό τόσο του δικαίου της Ένωσης όσο και των δικαίων των κρατών μελών. Πράγματι, αφενός, τα κράτη μέλη έχουν θεμιτό συμφέρον να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων τους και, αφετέρου, η πάταξη της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και των ενδεχόμενων καταχρήσεων συνιστά σκοπό τον οποίο επιδιώκει η οδηγία αυτή, όπως το επιβεβαιώνουν οι αιτιολογικές της σκέψεις 15 και 16 και το άρθρο της 16 (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2022, MONO, C-326/20, EU:C:2022:7, σκέψεις 28 και 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Ως εκ τούτου, όταν ένα κράτος μέλος αναστέλλει την άδεια που απαιτείται για τη λειτουργία φορολογικής αποθήκης, κατά την έννοια της οδηγίας 2008/118, λόγω ενδείξεων τέλεσης ποινικών αδικημάτων βάσει της νομοθεσίας που διέπει τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα, εφαρμόζει την οδηγία αυτή και, επομένως, το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη και πρέπει, ως εκ τούτου, να τηρεί τις διατάξεις του Χάρτη.
- 27 Δεύτερον, μολονότι εναπόκειται, εν τέλει, στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα», για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 48, παράγραφος 1, και του άρθρου 50 του Χάρτη, εντούτοις υπενθυμίζεται ότι τρία κριτήρια ασκούν συναφώς επιρροή. Το πρώτο κριτήριο είναι ο νομικός χαρακτηρισμός της παράβασης κατά το εθνικό δίκαιο, το δεύτερο είναι η ίδια η φύση της παράβασης και το τρίτο είναι ο βαθμός αυστηρότητας της κύρωσης η οποία ενδέχεται να επιβληθεί στον παραβάτη (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2012, Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, σκέψη 37, και της 22ας Μαρτίου 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 25).
- 28 Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, δεν προκύπτει ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής έχουν «ποινικό» χαρακτήρα βάσει του ρουμανικού δικαίου.
- 29 Πάντως, υπογραμμίζεται, πρώτον, ότι η εφαρμογή των διατάξεων του Χάρτη που προστατεύουν όσους κατηγορούνται ότι τέλεσαν ποινικά αδικήματα δεν περιορίζεται μόνο στις διώξεις και στις κυρώσεις που χαρακτηρίζονται ως «ποινικές» από το εθνικό δίκαιο, αλλά εκτείνεται – ανεξαρτήτως ενός τέτοιου χαρακτηρισμού στο εσωτερικό δίκαιο– σε διώξεις και σε κυρώσεις οι οποίες πρέπει να θεωρηθούν ως έχουσες ποινικό χαρακτήρα βάσει των δύο λοιπών κριτηρίων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 27 της παρούσας απόφασης (απόφαση της 20ής Μαρτίου 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, σκέψη 30).
- 30 Ως προς το δεύτερο κριτήριο που αφορά τη φύση της παράβασης αυτήν καθεαυτήν, η εφαρμογή του απαιτεί να εξακριβωθεί εάν το επίμαχο μέτρο επιδιώκει, μεταξύ άλλων, κατασταλτικό σκοπό, χωρίς το γεγονός και μόνον ότι επιδιώκει επίσης προληπτικό σκοπό να μπορεί να αναιρέσει τον χαρακτηρισμό του ως ποινικής κύρωσης. Ειδικότερα, εκ της φύσεώς τους, οι ποινικές κυρώσεις σκοπούν τόσο στην καταστολή όσο και στην πρόληψη παράνομων συμπεριφορών. Αντιθέτως, ένα μέτρο που περιορίζεται απλώς στην αποκατάσταση της ζημίας την οποία προκάλεσε η οικεία παράβαση δεν έχει ποινικό χαρακτήρα [πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής), C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 89].

- 31 Εν προκειμένω, προκύπτει ότι τα μέτρα αναστολής επιβλήθηκαν στην Dual Prod ενώ υπήρχε παράλληλα ποινική διαδικασία και ότι δεν έχουν ως σκοπό να αποκαταστήσουν τη ζημία που προκλήθηκε από την παράβαση.
- 32 Τούτου λεχθέντος, επισημαίνεται επίσης ότι τα επίμαχα μέτρα αναστολής εμπίπτουν στο καθεστώς διακίνησης των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και τίθενται υπό καθεστώς αναστολής το οποίο έχει θεσπιστεί από την οδηγία 2008/118 και στο οποίο οι εγκεκριμένοι αποθηκευτές έχουν κεντρικό ρόλο (πρβλ. απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Καπνοβιομηχανία Καρέλια, C-81/15, EU:C:2016:398, σκέψη 31). Πράγματι, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα εν λόγω μέτρα έχουν εφαρμογή μόνο στους επιχειρηματίες που είναι κάτοχοι άδειας για τη λειτουργία φορολογικής αποθήκης προϊόντων υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, κατά την έννοια των άρθρων 15 και 16 της οδηγίας αυτής, στερώντας τους προσωρινώς τη δυνατότητα να αποκομίσουν κέρδη από την άδεια αυτή.
- 33 Ως εκ τούτου, μέτρα αναστολής, όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη, δεν αφορούν το κοινό εν γένει, αλλά μια ιδιαίτερη κατηγορία αποδεκτών οι οποίοι, επειδή ασκούν δραστηριότητα η οποία ρυθμίζεται ειδικώς από το δίκαιο της Ένωσης, υποχρεούνται να πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας από τα κράτη μέλη, η οποία τους παρέχει ορισμένα προνόμια. Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα συνίστανται στην αναστολή της άσκησης των προνομίων αυτών για τον λόγο ότι η αρμόδια διοικητική αρχή έκρινε ότι δεν πληρούνται πλέον ή ενδέχεται να μην πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας αυτής, όπερ συνηγορεί υπέρ της διαπίστωσης ότι τέτοιου είδους μέτρα δεν επιδιώκουν κατασταλακτικό σκοπό.
- 34 Μια τέτοια ένδειξη φαίνεται να προκύπτει επίσης από το γεγονός ότι το άρθρο 369, παράγραφος 3, στοιχεία b και c, του φορολογικού κώδικα δεν φαίνεται να υποχρεώνει την αρμόδια διοικητική αρχή να διατάξει τα επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διακριβώσει.
- 35 Όσον αφορά, ειδικότερα, το πρώτο μέτρο αναστολής που επιβλήθηκε στην Dual Prod, εναπόκειται επίσης στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει τον λόγο για τον οποίο η αρμόδια διοικητική αρχή αποφάσισε να αναστείλει την άδεια της εταιρίας αυτής για δώδεκα μήνες, ήτοι για τη μέγιστη επιτρεπόμενη διάρκεια βάσει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο b, του φορολογικού κώδικα, όπως και τον λόγο για τον οποίο η διάρκεια αυτή μειώθηκε σε οκτώ μήνες από το δικαστήριο που αποφάνθηκε επί της προσφυγής που άσκησε η Dual Prod, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι λόγοι για τους οποίους εκδόθηκαν οι αποφάσεις καταδεικνύουν την επιδίωξη προληπτικού ή κατασταλακτικού σκοπού.
- 36 Όσον αφορά το δεύτερο μέτρο αναστολής που επιβλήθηκε στην Dual Prod, βάσει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο c, του φορολογικού κώδικα, πρέπει να σημειωθεί ότι το μέτρο αυτό δεν παύει να ισχύει σε προκαθορισμένο χρονικό σημείο, αλλά μόνο μετά το πέρας της εκκρεμούσας ποινικής διαδικασίας, όπερ φαίνεται να αποτελεί περισσότερο χαρακτηριστικό ενός προληπτικού ή συντηρητικού, παρά κατασταλακτικού, μέτρου.
- 37 Ως προς το τρίτο κριτήριο που αφορά την αυστηρότητα της επιβληθείσας κυρώσεως, επισημαίνεται ότι, μολονότι καθένα από τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής μπορεί να έχει αρνητικές οικονομικές συνέπειες για τη Dual Prod, οι συνέπειες αυτές είναι εντούτοις συμφυείς του προληπτικού ή συντηρητικού χαρακτήρα που φαίνεται να έχουν τέτοιου είδους μέτρα και δεν είναι, κατ' αρχήν, τόσο σοβαρές όσο απαιτείται για να χαρακτηρισθούν ως ποινικού χαρακτήρα καθόσον, μεταξύ άλλων, δεν εμποδίζουν την εταιρία αυτή να συνεχίσει να

ασκεί, κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων αναστολής, τις οικονομικές της δραστηριότητες για τις οποίες δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 38 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 16 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο έχει επιληφθεί προσφυγής με την οποία αμφισβητείται η νομιμότητα του δεύτερου μέτρου αναστολής που επιβλήθηκε σε βάρος της Dual Prod, δυνάμει του άρθρου 369, παράγραφος 3, στοιχείο c, του φορολογικού κώδικα.
- 39 Επομένως, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν είναι δυνατή η διοικητική αναστολή, μέχρι το πέρας ποινικής διαδικασίας, της άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης λόγω και μόνον της απαγγελίας κατηγοριών σε βάρος του κατόχου της άδειας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- 40 Σκοπός του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Χάρτη είναι να εξασφαλίζεται ότι ουδείς θεωρείται ένοχος ούτε θα τυγχάνει μεταχειρίσεως αρμόζουσας σε ένοχο για κάποιο ποινικό αδίκημα εφόσον η ενοχή του δεν έχει διαπιστωθεί από δικαστήριο (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Rubach, C-344/08, EU:C:2009:482, σκέψη 31).
- 41 Μολονότι η διάταξη αυτή δεν αντιτίθεται, κατ' αρχήν, στην επιβολή κύρωσης ποινικού χαρακτήρα από διοικητική αρχή (πρβλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Schindler Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-501/11 P, EU:C:2013:522, σκέψη 35), εντούτοις αντιβαίνει στη διάταξη αυτή η επιβολή από διοικητική αρχή κύρωσης ποινικού χαρακτήρα χωρίς να έχει προηγουμένως διαπιστωθεί παράβαση προκαθορισμένου κανόνα δικαίου και χωρίς να έχει παρασχεθεί στον θιγόμενο η δυνατότητα να αμυνθεί, διότι η όποια τυχόν αμφιβολία πρέπει να αποβαίνει υπέρ του προσώπου αυτού (πρβλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, NKT Verwaltung και NKT κατά Επιτροπής, C-607/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:385, σκέψεις 234, 235 και 237 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 42 Επιπλέον, το άρθρο 47 του Χάρτη απαιτεί να διαθέτει κάθε αποδέκτης διοικητικής κύρωσης ποινικού χαρακτήρα ένα ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να ζητήσει τον έλεγχο της κύρωσης από δικαστή ο οποίος διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία (απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Schindler Holding κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-501/11 P, EU:C:2013:522, σκέψεις 32 έως 35), και το εν λόγω ένδικο βοήθημα να παρέχει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα εξακρίβωσης ότι η διοικητική αρχή δεν παραβίασε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.
- 43 Επομένως, εάν το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι μέτρο αναστολής, όπως το μνημονευόμενο στη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, συνιστά ποινική κύρωση, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 48 παράγραφος 1, του Χάρτη, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, την οποία κατοχυρώνει η διάταξη αυτή, αντιτίθεται στη λήψη τέτοιου μέτρου, ακόμη και αν δεν έχει ακόμη εκδοθεί απόφαση επί της ποινικής ενοχής του προσώπου στο οποίο επιβλήθηκε η κύρωση.
- 44 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει τη διοικητική αναστολή της άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, μέχρι το πέρας ποινικής διαδικασίας, λόγω και μόνον της απαγγελίας κατηγοριών σε βάρος του κατόχου της άδειας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, αν η αναστολή αυτή συνιστά κύρωση ποινικού χαρακτήρα.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

- 45 Στο μέτρο που η Ιταλική Κυβέρνηση φαίνεται να υποστηρίζει ότι το δεύτερο ερώτημα είναι απαράδεκτο διότι το αιτούν δικαστήριο δεν κατέδειξε επαρκώς ότι τα ίδια πραγματικά περιστατικά οδήγησαν στη λήψη των δύο επίμαχων στην κύρια δίκη μέτρων αναστολής, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.
- 46 Πράγματι, αρκεί η επισήμανση ότι από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής και από τη διατύπωση του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει σαφώς ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής ελήφθησαν λόγω των ίδιων πραγματικών περιστατικών που διαπιστώθηκαν κατόπιν έρευνας στις εγκαταστάσεις της Dual Prod, με αποτέλεσμα η εταιρία αυτή να θεωρηθεί ύποπτη για την τέλεση ποινικών αδικημάτων προβλεπόμενων στη νομοθεσία για τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα.
- 47 Το δε ζήτημα αν η εκτίμηση αυτή συνάδει με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 50 του Χάρτη εμπίπτει στην επί της ουσίας εξέταση του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος.

Επί της ουσίας

- 48 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 50 του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει την επιβολή κυρώσεως σε νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, κύρωση του ίδιου είδους, αλλά διαφορετικής διάρκειας.
- 49 Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η αρχή *ne bis in idem*, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 50 του Χάρτη, απαγορεύει τη σώρευση τόσο διώξεων όσο και κυρώσεων ποινικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου αυτού, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά και σε βάρος του ίδιου προσώπου (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *hpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 50 Ως εκ τούτου, το δεύτερο ερώτημα είναι λυσιτελές για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης μόνον εφόσον καθένα από τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής έχει ποινικό χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου αυτού, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διακριβώσει, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 27 έως 37 της παρούσας αποφάσεως.
- 51 Υπό την επιφύλαξη της διευκρίνισης αυτής, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι η εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem* εξαρτάται από μια διττή προϋπόθεση, ήτοι, αφενός, ότι υπάρχει προγενέστερη αμετάκλητη απόφαση (προϋπόθεση «bis») και, αφετέρου, ότι η προγενέστερη απόφαση και οι μεταγενέστερες διώξεις ή αποφάσεις αφορούν τα ίδια πραγματικά περιστατικά (προϋπόθεση «idem») (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *hpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 28).
- 52 Όσον αφορά, πρώτον, την προϋπόθεση «idem», η προϋπόθεση αυτή απαιτεί τα πραγματικά περιστατικά να είναι ίδια και όχι απλώς παρόμοια. Η ταυτότητα των πραγματικών περιστατικών νοείται ως ένα σύνολο συγκεκριμένων περιστάσεων που απορρέουν από γεγονότα τα οποία είναι,

κατ' ουσίαν, τα ίδια, δεδομένου ότι αφορούν τον ίδιο παραβάτη και συνδέονται μεταξύ τους άρρηκτα στον χρόνο και στον χώρο (πρβλ. απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψεις 36 και 37).

53. Εν προκειμένω, όπως επισήμανε και το ίδιο το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι τα δύο μέτρα αναστολής που επιβλήθηκαν στην *Dual Prod* συνδέονται με τα ίδια πραγματικά περιστατικά, ήτοι τα περιστατικά που διαπιστώθηκαν κατά την έρευνα στις εγκαταστάσεις της εταιρίας αυτής.
54. Το γεγονός ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη δεύτερο μέτρο αναστολής διατάχθηκε λόγω των κατηγοριών που απαγγέλθηκαν σε βάρος της *Dual Prod* στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας δεν μπορεί να μεταβάλει τη διαπίστωση αυτή, δεδομένου ότι από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η εν λόγω ποινική διαδικασία αποσκοπεί ακριβώς στην επιβολή κυρώσεων για τα ίδια πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν κατά την ως άνω έρευνα.
55. Όσον αφορά, δεύτερον, την προϋπόθεση «bis», υπενθυμίζεται ότι, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μια απόφαση έχει εκφέρει απρόσβλητη κρίση επί των πραγματικών περιστατικών που έχουν υποβληθεί σε δεύτερη διαδικασία, είναι αναγκαίο όχι μόνον η απόφαση αυτή να μην μπορεί να προσβληθεί, αλλά και να έχει εκδοθεί κατόπιν εκτιμήσεως επί της ουσίας της υποθέσεως (πρβλ. απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 29).
56. Εν προκειμένω, όσον αφορά, αφενός, τον απρόσβλητο χαρακτήρα της αποφάσεως με την οποία επιβλήθηκε το πρώτο μέτρο αναστολής στην *Dual Prod*, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να βεβαιωθεί, ειδικότερα, ότι η δικαστική απόφαση με την οποία μειώθηκε σε οκτώ μήνες η διάρκεια ενός τέτοιου μέτρου αναστολής είχε, εν πάση περιπτώσει, αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου κατά την ημερομηνία λήψεως του δεύτερου μέτρου αναστολής σε βάρος της *Dual Prod*.
57. Όσον αφορά, αφετέρου, την προϋπόθεση σχετικά με την επί της ουσίας εκτίμηση της υποθέσεως, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου η οποία αφορά τον σεβασμό της αρχής *ne bis in idem* προκύπτει ότι, σε περίπτωση επιβολής κυρώσεως από την αρμόδια αρχή συνεπεία της συμπεριφοράς που καταλογίζεται στον ενδιαφερόμενο, μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι η αρμόδια αρχή είχε προηγουμένως εκτιμήσει τις περιστάσεις της υποθέσεως και τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 8ης Ιουλίου 2019, *Mihalache* κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2019:0708JUD005401210, § 98).
58. Εάν, κατόπιν εξετάσεως των προϋποθέσεων που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 49 έως 57 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 50 του Χάρτη έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, η επίμαχη στην κύρια δίκη σώρευση των δύο μέτρων αναστολής συνιστά περιορισμό του θεμελιώδους δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο εν λόγω άρθρο 50.
59. Πάντως, ένας τέτοιος περιορισμός θα μπορούσε ακόμη να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 40).
60. Σε μια τέτοια περίπτωση, εναπόκειται, δεύτερον, στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν τηρήθηκαν εν προκειμένω όλες οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίζουν το θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη.

- 61 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Κατά τη δεύτερη περίοδο της εν λόγω παραγράφου, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται στα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων.
- 62 Όσον αφορά, πρώτον, τις προϋποθέσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, επισημαίνεται, αφενός, ότι η δυνατότητα σώρευσης των δύο επίμαχων στην κύρια δίκη μέτρων αναστολής φαίνεται να προβλέπεται από τον νόμο, ήτοι από το άρθρο 369, παράγραφος 3, στοιχεία b και c, του ρουμανικού φορολογικού κώδικα.
- 63 Αφετέρου, μια τέτοια δυνατότητα σώρευσης των διώξεων και των κυρώσεων σέβεται το βασικό περιεχόμενο του άρθρου 50 του Χάρτη μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η εθνική ρύθμιση δεν επιτρέπει τη δίωξη και την επιβολή κυρώσεων για τα ίδια πραγματικά περιστατικά λόγω της ίδιας παράβασης ή για την επιδίωξη του ίδιου σκοπού, αλλά προβλέπει μόνον τη δυνατότητα σώρευσης διώξεων και κυρώσεων βάσει διαφορετικών ρυθμίσεων (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *prost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 43). Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η προϋπόθεση αυτή δεν φαίνεται να πληρούται εν προκειμένω.
- 64 Όσον αφορά, δεύτερον, τις προϋποθέσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη, οι οποίες εξετάζονται από το Δικαστήριο μόνο για την περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις της πρώτης περιόδου της διάταξης αυτής, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει, κατ' αρχάς, ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση αποσκοπεί, εν γένει, στη διασφάλιση της ορθής είσπραξης των ειδικών φόρων κατανάλησης και στην πάταξη της φοροδιαφυγής και των καταχρήσεων.
- 65 Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας αυτού του σκοπού γενικού συμφέροντος, η σώρευση διώξεων και κυρώσεων ποινικού χαρακτήρα μπορεί να δικαιολογείται υπό την προϋπόθεση ότι οι διώξεις και κυρώσεις επιδιώκουν, προς επίτευξη του σκοπού αυτού, συμπληρωματικούς σκοπούς που έχουν ως αντικείμενο, ενδεχομένως, διαφορετικές πτυχές της ίδιας επίμαχης παραβατικής συμπεριφοράς (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *Nordzucker κ.λπ.*, C-151/20, EU:C:2022:203, σκέψη 52).
- 66 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, η αρχή αυτή απαιτεί η προβλεπόμενη στην εθνική ρύθμιση σώρευση διώξεων και κυρώσεων να μην υπερβαίνει τα όρια του κατάλληλου και αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών που νομίμως επιδιώκονται με την εν λόγω ρύθμιση, εξυπακουμένου ότι, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσοτέρων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό και τα προξενούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *prost*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 48).
- 67 Όσον αφορά τον απολύτως αναγκαίο χαρακτήρα μιας τέτοιας σώρευσης διώξεων και κυρώσεων, πρέπει να εκτιμηθεί, ειδικότερα, αν υφίστανται σαφείς και ακριβείς κανόνες οι οποίοι παρέχουν τη δυνατότητα να προβλεφθεί ποιες πράξεις και παραλείψεις δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο σώρευσης διώξεων και κυρώσεων, καθώς και τη δυνατότητα συντονισμού μεταξύ

των διαφόρων αρχών, αν οι δύο διαδικασίες διεξήχθησαν κατά τρόπο επαρκώς συντονισμένο και με μικρή χρονική απόσταση μεταξύ τους και αν η κύρωση που ενδεχομένως επιβλήθηκε κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε χρονικά ελήφθη υπόψη κατά την επιμέτρηση της δεύτερης κύρωσης, ούτως ώστε οι επιβαρύνσεις που απορρέουν για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα από μια τέτοια σώρευση να περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και το σύνολο των κυρώσεων που επιβλήθηκαν να αντιστοιχεί στη σοβαρότητα των παραβάσεων που διεπράχθησαν (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, *brpst*, C-117/20, EU:C:2022:202, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 68 Εν προκειμένω επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι, κατά την επιμέτρηση του δεύτερου μέτρου αναστολής που επιβλήθηκε στην *Dual Prod*, η αρμόδια διοικητική αρχή έλαβε υπόψη τη σοβαρότητα του πρώτου μέτρου αναστολής που είχε ήδη επιβληθεί στην εταιρία αυτή, όπερ μπορεί να επηρεάσει την εκτίμηση περί αναλογικότητας του δεύτερου μέτρου αναστολής, κατά την έννοια του άρθρου 52 του Χάρτη.
- 69 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, μολονότι τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής πρέπει να θεωρηθούν ως κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα, το άρθρο 50 του Χάρτη ενδέχεται να μην επιτρέπει την επιβολή σε βάρος της *Dual Prod* του δεύτερου μέτρου αναστολής, του οποίου η νομιμότητα αμφισβητείται ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διακριβώσει.
- 70 Τέλος, πρέπει να προστεθεί ότι, ακόμη και αν το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι τουλάχιστον ένα από τα δύο επίμαχα στην κύρια δίκη μέτρα αναστολής δεν συνιστά ποινική κύρωση, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 50 του Χάρτη, και ότι, ως εκ τούτου, το άρθρο αυτό δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποκλείσει τη σώρευση αυτών των δύο κυρώσεων, γεγονός παραμένει ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή, η λήψη του δεύτερου μέτρου αναστολής πρέπει να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης.
- 71 Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν μέσα τα οποία καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει το εσωτερικό δίκαιο χωρίς ωστόσο να βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου, θίγοντας στον μικρότερο δυνατό βαθμό τους λοιπούς σκοπούς και τις λοιπές αρχές που θέτει η σχετική νομοθεσία της Ένωσης. Η νομολογία του Δικαστηρίου διευκρινίζει συναφώς ότι, όταν υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσοτέρων πρόσφορων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα προκαλούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 1990, *Fedesa* κ.λπ., C-331/88, EU:C:1990:391, σκέψη 13, και της 13ης Ιανουαρίου 2022, *MONO*, C-326/20, EU:C:2022:7, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 72 Συναφώς, το γεγονός ότι ένα μέτρο αναστολής της άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, το οποίο λαμβάνεται σε βάρος νομικού προσώπου για το οποίο υπάρχουν υπόνοιες ότι έχει παραβεί τους κανόνες που διασφαλίζουν την ορθή είσπραξη των ειδικών φόρων κατανάλωσης, εξακολουθεί να παράγει τα αποτελέσματά του καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε κατά του εν λόγω νομικού προσώπου, ακόμη και όταν η διαδικασία αυτή έχει ήδη υπερβεί μια εύλογη διάρκεια, μπορεί να αποτελέσει ένδειξη υπέρμετρης προσβολής του θεμιτού δικαιώματος του εν λόγω προσώπου να ασκεί την επιχειρηματική του δραστηριότητα.

- 73 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το άρθρο 50 του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην επιβολή κύρωσης ποινικού χαρακτήρα, λόγω παραβάσεων της νομοθεσίας για τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα, σε βάρος νομικού προσώπου στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, κύρωση ποινικού χαρακτήρα η οποία έχει καταστεί απρόσβλητη υπό την προϋπόθεση ότι:
- η δυνατότητα σώρευσης των δύο αυτών κυρώσεων προβλέπεται από τον νόμο·
 - η εθνική ρύθμιση δεν επιτρέπει την ποινική δίωξη και την επιβολή κυρώσεων για τα ίδια πραγματικά περιστατικά λόγω της ίδιας παράβασης ή για την επιδίωξη του ίδιου σκοπού, αλλά προβλέπει μόνον τη δυνατότητα σώρευσης διώξεων και κυρώσεων βάσει διαφορετικών ρυθμίσεων·
 - οι διώξεις και οι κυρώσεις αυτές επιδιώκουν συμπληρωματικούς σκοπούς που έχουν ως αντικείμενο, ενδεχομένως, διαφορετικές πτυχές της ίδιας επίμαχης παραβατικής συμπεριφοράς·
 - υφίστανται σαφείς και ακριβείς κανόνες οι οποίοι παρέχουν τη δυνατότητα να προβλεφθεί ποιες πράξεις και παραλείψεις δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο σώρευσης διώξεων και κυρώσεων, καθώς και τη δυνατότητα συντονισμού μεταξύ των διαφόρων αρχών, οι δύο διαδικασίες διεξήχθησαν κατά τρόπο επαρκώς συντονισμένο και με μικρή χρονική απόσταση μεταξύ τους και η κύρωση που ενδεχομένως επιβλήθηκε κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε χρονικά ελήφθη υπόψη κατά την επιμέτρηση της δεύτερης κύρωσης, ούτως ώστε οι επιβαρύνσεις που απορρέουν για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα από μια τέτοια σώρευση να περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και το σύνολο των κυρώσεων που επιβλήθηκαν να αντιστοιχεί στη σοβαρότητα των παραβάσεων που διεπράχθησαν.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 74 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει τη διοικητική αναστολή της άδειας λειτουργίας φορολογικής αποθήκης για προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, μέχρι το πέρας ποινικής διαδικασίας, λόγω και μόνον της απαγγελίας κατηγοριών σε βάρος του κατόχου της άδειας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, αν η αναστολή αυτή συνιστά κύρωση ποινικού χαρακτήρα.
- 2) Το άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην επιβολή κύρωσης ποινικού χαρακτήρα, λόγω παραβάσεων της νομοθεσίας για τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα, σε βάρος νομικού προσώπου στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, κύρωση ποινικού χαρακτήρα η οποία έχει καταστεί απρόσβλητη υπό την προϋπόθεση ότι:

- η δυνατότητα σωρεύσεως των δύο αυτών κυρώσεων προβλέπεται από τον νόμο·
- η εθνική ρύθμιση δεν επιτρέπει την ποινική δίωξη και την επιβολή κυρώσεων για τα ίδια πραγματικά περιστατικά λόγω της ίδιας παράβασης ή για την επιδίωξη του ίδιου σκοπού, αλλά προβλέπει μόνον τη δυνατότητα σώρευσης διώξεων και κυρώσεων βάσει διαφορετικών ρυθμίσεων·
- οι διώξεις και οι κυρώσεις αυτές επιδιώκουν συμπληρωματικούς σκοπούς που έχουν ως αντικείμενο, ενδεχομένως, διαφορετικές πτυχές της ίδιας επίμαχης παραβατικής συμπεριφοράς·
- υφίστανται σαφείς και ακριβείς κανόνες οι οποίοι παρέχουν τη δυνατότητα να προβλεφθεί ποιες πράξεις και παραλείψεις δύνανται να αποτελέσουν το αντικείμενο σώρευσης διώξεων και κυρώσεων, καθώς και τη δυνατότητα συντονισμού μεταξύ των διαφόρων αρχών, οι δύο διαδικασίες διεξήχθησαν κατά τρόπο επαρκώς συντονισμένο και με μικρή χρονική απόσταση μεταξύ τους και η κύρωση που ενδεχομένως επιβλήθηκε κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε χρονικά ελήφθη υπόψη κατά την επιμέτρηση της δεύτερης κύρωσης, ούτως ώστε οι επιβαρύνσεις που απορρέουν για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα από μια τέτοια σώρευση να περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και το σύνολο των κυρώσεων που επιβλήθηκαν να αντιστοιχεί στη σοβαρότητα των παραβάσεων που διεπράχθησαν.

(υπογραφές)